

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Sjukgymnastförbundets remissvar på delbetänkandet (SOU 2008:7) Åtgärdsplan för den kliniska forskningen”

Sammanfattning

Sjukgymnastförbundet välkomnar initiativet från regeringen att utreda den kliniska forskningens situation. Vi anser att den utredning som presenterats ”Världsklass! – Åtgärdsplan för den kliniska forskningen” på ett tydligt sätt visar på nödvändigheten av att situationen för den kliniska forskningen förbättras. Vi ställer oss också bakom de åtgärdsförslag som presenteras. Vår uppfattning är att om dessa genomförs kommer den kliniska forskningens ställning att avsevärt stärkas. Sjukgymnastförbundet anser dock att delbetänkandet har ett ensidigt fokus på läkarnas situation i den kliniska forskningen och vi vill särskilt framhålla följande:

- Utredningen behöver kompletteras med analys och åtgärdsförslag för övriga forskande professioner inom hälso- och sjukvården.
- Etablerade forskardiscipliner konkurrerar inte på samma villkor som unga som befinner sig i en uppbyggnadsfas. Att ensidigt ” identifiera och stödja de bästa forskarna” gynnar etablerade discipliner och omöjliggör utveckling och uppbyggnad av unga discipliner, som till exempel sjukgymnastik
- Fördelningen av ALF-medel mellan professioner måste ses över och adekvata åtgärdsförslag läggas
- Medel måste avsättas för karriärvägar för de vårdprofessioner som idag saknar karriärmöjligheter inom klinisk forskning

Sjukgymnastförbundet välkomnar utredningen om den kliniska forskningen

Vi vill poängtera att Sjukgymnastförbundet ser mycket positivt på såväl initiativet till utredningen som den åtgärdsplan som läggs fram i delbetänkande. Sjukgymnastförbundet anser dock att delbetänkandet har ett ensidigt fokus på läkarnas situation i den kliniska forskningen. Utredningen saknar analys, diskussion och åtgärdsförslag för hur man kan stärka den kliniska forskningen för övriga forskande professioner i hälso- och sjukvården.

Sjukgymnastisk forskning i Sverige

Den sjukgymnastiska forskningen i Sverige är en relativt ung disciplin. Den första sjukgymnasten disputerade 1977. Utvecklingen har sedan varit mycket positiv och idag finns cirka 250 disputerade sjukgymnaster och 15 professurer i ämnet sjukgymnastik i Sverige. I Högskoleverkets senaste utvärdering fick sjukgymnastutbildningarna mycket goda omdömen och den höga graden av forskningsanknytning lyftes särskilt fram. Sammantaget innebär detta att svensk forskning inom ämnet sjukgymnastik håller en hög klass i ett internationellt perspektiv. Vi står dock nu inför betydande problem då det gäller att upprätthålla och

vidareutveckla den kliniska forskningen. Nedan kommer vi att diskutera detta med utgångspunkt från de åtgärdsförslag som läggs fram i delbetänkandet Världsklass! – Åtgärdsplan för den kliniska forskningen”

Konsekvenser av att ”identifiera de bästa forskarna”

I betänkandet på sidan 33 står det ” Att kunna identifiera de bästa kliniska forskarna, ge dem goda möjligheter att bedriva sin verksamhet och få genomslag för forskningens resultat är en nyckel till framgång”. Forskningsdiscipliner i ett uppbyggnadsskede konkurrerar inte på samma villkor som discipliner som redan byggt upp starka forskningsmiljöer. Den medicinska forskningen har en lång tradition i Sverige med ett stort antal forskande läkare och starka och etablerade forskarmiljöer. Man har dessutom via läkemedelsindustrin och ALF- medel haft betydligt bättre finansieringsmöjligheter än andra forskande professioner i vården.

De stora folksjukdomarna i samhället i dag kräver forskning inom många discipliner. Hjärt- och kärlsjukdomar, det metabola syndromet, diabetes är bara några exempel på sådana tillstånd som kräver tvärprofessionell forskning. Läkemedelsforskning och kliniska prövningar av läkemedel kan inte ensamt förbättra folkhälsan. Den sjukgymnastiska forskningen är inriktad på hur vi med anpassad fysisk aktivitet och träning kan förhindra och behandla de stora folksjukdomarna. Framgångsrik klinisk forskning inom detta fält kan bidra till förbättrad hälsa hos befolkningen och minskade läkemedelskostnader.

Sjukgymnastförbundet anser att det krävs riktade insatser till unga forskningsdiscipliner, som den sjukgymnastiska forskningen, om de ska kunna fortsätta att utvecklas. Om samhället ensidigt premierar de starkaste forskningsmiljöerna kommer detta att innebära att nya forskningsdiscipliner får en för liten ”kritisk massa” för att kunna verka och utvecklas. Detta skulle innebära att den tvärprofessionella forskningen kring folksjukdomarna försvagas.

ALF finansierad forskning – hur fördelas resurserna?

De så kallade ALF- medlen är statens ersättning till sjukvårdshuvudmän för att de resurser som krävs för grundutbildning av läkare och kliniskt inriktad medicinsk forskning. I delbetänkandet framgår tydligt att ALF- medlen är den enskilt största finansieringskällan för den kliniska forskningen. Delbetänkandet innehåller en analys av hur dessa viktiga ALF- medel fördelas i olika regioner i Sverige. Det som däremot helt saknas är en analys av hur ALF-medlen fördelas mellan olika professioner. En kontroversiell fråga i de olika sjukvårdsregionerna har under många år varit vem som har rätt att söka Alf- medel. Detta berörs inte i delbetänkandet. Om det till största delen fortfarande är läkare som har rätt att nyttja dessa medel måste andra forskande professioner inom vården garanteras morsvarande medel.

Att förstärka rekryteringen och skapa tydliga karriärvägar

Vi instämmer helt i att det måste tillskapas tydliga karriärvägar för kliniska forskare. Förslaget med nya tjänster som ska ge disputerade medarbetare i vården tid för forskning ser vi som mycket positivt. I rapporten nämns att denna typ av tjänster i dag så gott som inte alls finns för disputerade sjukgymnaster. Vi anser att detta är ett allvarligt problem. Tjänster som möjliggör såväl klinik som forskning är en förutsättning för att den kliniska forskningen ska kunna hålla hög kvalitet. Men forskande kliniker är också en förutsättning för att forskningsresultat på ett effektivt sätt ska kunna implementeras i hälso- och sjukvården. Att det utbildas forskare vars kunskap inte tas tillvara i hälso- sjukvården är ett stort slöseri med såväl mänskliga som ekonomiska resurser.

Sjukgymnastförbundet anser att särskilda resurser måste avsättas till kliniska karriärtjänster för forskande sjukgymnaster.

LEGITIMERADE SJUKGYMNASTERS RIKSFÖRBUND

Anna Hertting
Förbundsordförande

Birgit Rösblad
FoU-chef